

فالانتاین

نیهاد جامی

(1)

رۆژی چواردهی شوبات له سه‌رانسه‌ری دنیا، جەژنی عەشقه جەژنیک که به ناری قەشه فالانتاین ناوێرا، دواى ئەوێ دەسه‌لاتی قەیسەر بریارى ئەویدا هەموو ماره برینیک له‌که‌نێسه‌دا قەده‌غه بکریت، به‌هۆی ئەوێ قەشه فالانتاین دژی ئەو بریاره وه‌ستایه‌وه سه‌ر پیچی بریاره‌که‌ی کردو عاشقانی له‌ناو که‌نێسه‌دا له‌به‌ک ماره ده‌کرد، ده‌سه‌لاتی قەیسەر دواى ئەوێ ئەشکه‌جەیه‌کی جەسته‌یی زۆریی ده‌ده‌ن، سه‌ره‌جم له 269/2/14 زاینی، له سێداره‌ی ده‌ده‌ن، ئەو رۆژه‌ش له‌لای گەنجانی رۆما ناوی جەژنی عاشقانی لیئرا، که‌هه‌ر به‌ ناوی ئەو قەشه‌یه ناوێرا، تا له‌کو‌تایدا بوو به‌ جەژنیکى جیهانی بۆ سه‌ره‌جم عاشقانی دنیا، که‌ تیایدا عاشقان له‌و رۆژه‌دا دیاری پێشکه‌شی خۆشه‌ویسته‌کانیان ده‌کەن و ئەوانه‌ی له‌به‌ک دا‌براون، له‌گه‌ڵ یه‌کتی ناشت ده‌بنه‌وه، ئەگه‌رچی ئەو جەژنه‌ش بۆ ئێمه وه‌ک ته‌واوی جەژنه‌کانی تر به‌هێمنی و بێ‌ده‌نگ به‌سه‌رماندا تێده‌په‌ریت، چونکه‌ جەژنیکه‌ نه‌ ده‌سه‌لاتی ئاینی له‌په‌شتیه‌وه‌ حیکایه‌تی تیا به‌ره‌م هێناوه‌ وه‌ نه‌ ده‌سه‌لاتی کۆمه‌لایه‌تی و سیاسیی پێوستی به‌و جەژنه‌یه‌ بۆ گو‌تاری مانه‌وه‌ی خێل و کۆمه‌لگا، ئەوه‌ش وایکردوه هەمووان خۆ له‌ ئاستیدا گێل بکه‌ن.

بۆیه‌ ئەگه‌ر له‌ رێگه‌ی وتاریکی رۆژنامه‌وانی لاه‌زیشه‌وه‌ بێت پێمان باشه‌ بتوانین به‌شداریی له‌و جەژنه بکه‌ین، ئەگه‌ر له‌کو‌تایدا تۆی خۆنه‌ر گه‌یشه‌یه‌ ئەو بریاوه‌ی که‌ ئەو وتاره‌ زیاتر له‌ قسه‌ی زاتی ده‌چوو، ئەوه‌ من بروام وایه‌ که‌ من بۆ خۆم ئاوا له‌و رۆژه‌ دیمه‌ ده‌نگ و تۆی خۆنه‌ریش ده‌توانی به‌و شیوه‌یه‌ی خۆت به‌ دلته‌ بۆ ئەو که‌سه‌ی خۆشه‌ویسته‌ پێی بێسته‌ گۆ.

له‌په‌شت ئەو چیرۆکه‌وه‌ کۆمه‌لگه‌ی روداوی بیرچووی نیو یاده‌وه‌رمان بێده‌که‌وتنه‌وه، بۆیه‌ ئەوه‌ی نه‌مان وروژینیت به‌رامبه‌ر به‌و روداوه‌ هۆیه‌که‌ی ئەوه‌یه‌ ئێمه‌ له‌ کۆمه‌لگه‌یه‌ کدا ده‌ژینین که‌ عەشق بابه‌تیکى فه‌رامۆشکراوی نیو ژیانه، ئەوه‌ جگه‌ له‌وه‌ی ئێمه‌ ناتوانین یادی ئەو رۆژه‌ به‌ پیرۆز رابگرین چونکه‌ عەشق لای ئێمه‌ نه‌بۆته‌ پڕۆسه‌یه‌ک بۆ ناسینی خودو دا‌بران له‌ دنیاى ئەوانیتر، به‌ مانای ئەوه‌ی نه‌مانتوانیوه‌ عەشق بکه‌ینه‌ روویه‌یک بۆ به‌گۆر دا‌چوونه‌وه‌ به‌ رەخنه‌ی عه‌قلیه‌تی باو، ترسیکی گه‌وره‌مان له‌وه‌ هه‌یه‌ که‌ یاده‌وه‌ری ترسینراومان به‌ ناگا بێسته‌وه، به‌وه‌ی ئاینده‌یه‌کی تاریک چاره‌روانمان ده‌کات، چونکه‌ هەموو ئەو چیرۆکه‌یه‌ی له‌ یاده‌وه‌ری ئێمه‌دا قسه‌ له‌ عەشق ده‌کەن دا‌جار به‌ره‌م هێنه‌ره‌وه‌ی تراژیدیان، ئەو تراژیدیا‌یه‌ بۆته‌ هۆی ئەوه‌ی ته‌نانه‌ت لای عاشقانی‌ش ئەو جەژنه‌ زۆر به‌شه‌رمه‌وه‌ یادی بکریته‌وه، ته‌نانه‌ت ئەو جەژنه‌ بۆ ئەو عاشقانه‌ی که‌ له‌به‌ک تۆراون نه‌بۆته‌ هۆی ئەوه‌ی که‌ بیکه‌نه‌ بۆنه‌یه‌ک بۆ ناشت بوونه‌وه، چونکه‌ چه‌نده‌ ده‌سه‌لاتی توندرووی نیرسالاریی به‌شداریی له‌مردنی عەشق ده‌کات به‌ هه‌مان شیوه‌ش عاشقان خۆیان ناتوانن ئەو رۆحی ده‌سه‌لاتگه‌رایه‌ له‌خۆیاندا بکوژن و وه‌ک عاشقیک به‌ره‌و دۆست بۆن و بریارى ناشت بوونه‌وه‌ بدن، بۆیه‌ عاشق که‌سه‌یکه‌ که‌ به‌شداره‌ له‌مردنی عەشق.

کاتیکی له‌به‌رامبه‌ر جەژنیکدا ده‌هه‌ستین پێوستمان به‌وه‌ نیه‌ به‌چینه‌ ناو ئەو میژوو وه‌ه‌ڵ و مه‌ره‌جه‌کانی، هێنده‌ی ئەو بۆنه‌یه‌ بکه‌ینه‌ بیانویه‌ک بۆ دوانیکی رەخنه‌یی له‌ناو عەشقی کوردیی، چونکه‌ دلنیا‌ین له‌وه‌ی له‌ کۆمه‌لگه‌یه‌کی سه‌رکو‌تکراودا که‌ به‌ره‌وه‌نده‌یه‌ تابه‌تیه‌کان شوینی خۆشویستنی یه‌کتی گرتبێته‌وه، نه‌ سیاسیه‌کمان ده‌بێت که‌ کورسی ده‌سه‌لاتی له‌ژیا‌نی عاشقان لا‌ شیرینتر نه‌بێت و نه‌ پیاویکی ئاینی وه‌ک قەشه‌ (فالانتاین) یه‌شمان ده‌بێت بۆ ئەوه‌ی به‌دژی ده‌سه‌لاتی ده‌وله‌ت به‌چێته‌وه‌ و خه‌می زینده‌گی ئەو نه‌وه‌ نوێیه‌ی بێت، ئاماده‌ نه‌بوونی ئەو دۆخ و ئەو جۆره‌ کاره‌کته‌رانه‌ و امان لێ ده‌کات ئەو بۆنه‌یه‌ بکه‌ینه‌ روداویک بۆ قسه‌کردن له‌ عەشق، خۆ ئەگه‌ر ئەو دوانه‌ بێسته‌ هۆی ئەوه‌ی مه‌عشوقی توره‌ ناشت بکه‌ینه‌وه، ئەوه‌ به‌ دلنیا‌یه‌وه‌ کاریکی گه‌وره‌ ده‌کەین، کاتی ئەو وتاره‌ بێسته‌ هۆی ئەوه‌ی وه‌ک نامه‌یه‌ک بۆ‌ناشت بوونه‌وه‌ سه‌یر بکریت و بۆ نووسه‌ره‌که‌شی بێسته‌ دوانامه‌ بۆ مالتاوا‌یی.

(2)

کچه‌ قۆ خورما‌یه‌ که‌!

جەژنی (فالانتاین) ت پیرۆز..

ئەگه‌رچی نیازم وانه‌بوو هه‌یج وشه‌یه‌کی ترت بۆ بنوسم، به‌لام ده‌شی پیرۆزبا‌یی ئەو جەژنه‌ بیانویه‌کی باش بێت، بۆ ئەوه‌ی له‌دوا‌ین نامه‌دا کو‌تایی به‌ زۆر شت بێنین و ته‌می گومان له‌سه‌ر زۆر مه‌سه‌له‌ی په‌یوه‌نده‌دار به‌عەشقه‌وه‌ بره‌وینینه‌وه، ئەوه‌ش هه‌ولیکه‌ بۆ ئەوه‌ی تۆ بشوانیت

بەبى ترس لەشەقەى باڵ بەدەيت و بچىتە باوەشى پىياسەى باخچەىەكى تر، ئەگەرچى دەشى ئەو پىياسەىەى تۆ من بباتە ناو سەفەرئىكى ناديار كەدوچار لە بىبابنىكى ووشكدا دوور لەچاوى ھەر ئادەمىەك من لەو بىبابانەدا لەتىنوان بختىم، بەلام لەو بىبابانەدا چاوم لە پىياسەى تۆيە لە باخچەىە كدا كە پەنجەكانت وا لە ناو دەستى كورە نامۆيەكى مەملەكەتە و پىتى دەئىتت" نە بەر لەتۆ كەسم خۆش ويستووە، وە نەدواى عەشقى تۆ كەسىكى ترم خۆش دەوتت" من كە گويم لەو قەسەىە دەبىت بەيانىەكى ھەفتەم بىر دىتتووە، كە ھەمان رستە بە كەمىك دەسكارى زمانەو پىتت وتووم، كە دوور نىيە ئەو قەسەىە بە زۆر كورى تىرش بلىتت، گرنگ نىيە گرنگ ئەوئەىە عەشق بۆتۆ بەردەوامى ھەبىتت و تەنبايىە كوشندەكانىش بۆ ئىمە، ئىمەى كە بە باوەشى تۆو فرىو دەخۆين، بەلام ھەرگىز پەشىمان نىم لەوئەى روىدا، تكايە بەر لەوئەى زۆر دوور بۆ ئاسمان و سنورو باوەشىكى تر بفرىت، ئەو نامەىە بچوئىنەرەو، كە خەلكى واتىدەگەن ووتارىكى رۆژنامەنووسىە و كەچى لەبنەرەتدا داوئەمىن نامەى مەنە بۆ تۆ، بىرىشت نەچىت ئەگەر ھەستت كەرد توند رەوئەك لەناو نامەكەدا بەدى دەكەيت ئەوئە گەلەىى لەخۆت بكە نەك لە من، ئەوئە من نىم داكۆكى لە پىابوونم دەكەم ئەوئە تۆى پىم دەئىتى ئىوئە گەمەىەكن ئىمە چۆنمان بووتت ئاوا دەستى پىدەكەين و ھەرخۆشمان كۆتايەكەى دەست نىشان دەكەين.

(3)

عەشق چىە؟ يەكىك لەو پرسىارانەى مرۆف لەبەردەمىدا بى وەلام دەمىتتتووە پرسىارە لەعەشق چونكە عەشق پىرۆسەىەكى ناديارە و لەناو خوددا بە پەنھانى دەمىتتتووە، ئەو كاتانەى ناتوانىن بگەيىنە وەلامى ئەو پرسىارەى كە بۆچى ناتوانىن پىتتاسىك بۆ عەشق بچەيىنە روو ھۆى سەرەكى بۆ ئەوئە دەگەرئىتتووە، تواناى ئەوئەمان نىيە دەسبەردارىى يادەوئەرىى خودىى بىن، و خەيالىى دۆست بەخۆيەو خەرىكمان نەكات، ئەگەر دەرفەتتىكى كورت بەدۆزىنەو بۆ وەلام بەو پرسىارە، كە دواچار ھەر تىكەلىى ناو يادەوئەرىى خودىى دەبىتتووە، ھۆيەكەشى ئەوئەىە داپرىنى خود لەو پرسىارە، ماناى داپرىنى عاشقە لە مەعشوق، بۆيە بۆ وەلام بەو پرسىارە ناچار دەبىن بچىنە ناو كۆمەلنىك تىنگەيشت بۆ پەيوەندىى ئەو دوانەىە، ئەوئەش وامان لى دەكات بلىتىن(عەشق پىرۆسەىەكە بۆ نووسىنەرەى جەستە) لەو تىپروانىنەرە ھەول دەدەين بەرەو تەتوئىل كەردنى ئەو دەستەواژىە بچىن، كە بۆچى عەشق پىرۆسەى نووسىنەرەى جەستەىە؟ جەستە لەدەرەوئەى عەشقىدا خودىكى تۆرپە، خودىكە كۆمەلگا داپرىوئە لە رەگەزى بەرامبەر بە بىيانوى ھەمە جۆرو بەناوى ژن و پىياوئەتىيەو شوناسى رەگەزى بەو بەخشىوئە، ئەوئەش بوئەتە ھۆى ئەوئەى جەستە لای ئەو بوونىكى نەبىتت و رۆوبەرىكى نەنوسراو بىتت، ئەوئە رۆحە نوسراو، رۆحى پىاوئەتىى من و ژنىتىى تۆ، بۆيە عەشق دەبىتت بە دۆخىك تىيادا ھەرىەكە لەمن وتۆ دادەپىرت لەدنىاي ئەو رۆحى پىابوون و ژنىتىيە و دەيانگوازىتتەرە بۆ ئىمەى عاشق، ئىمەى عاشق يەكەم چەمكە كە تىيادا خود لەناو عەشق خۆى دەنوسىتتووە و نووسىن بوون وابەستە دەكات بەدۆست، دۆست لەكۆى بوو، ژيان لەوئىيە، ديارە مەبەست لەو نووسىنەرەىە عەشقى سەرەتاي تەمەنى ھەرزەكارىى نىيە ياخود ئەو عەشقى كوردىى كە زۆر جار لەناو پاسو سەر رىگاي مەكتەبى كچان و ناو بازار دەبىتت، لەبەر خالىكى زۆر روون، ئەوئەش ئەوئەىە كە ئەوئەيان سەرسامبوونە، نەك عاشقبوون، ئەگەر چى عاشقبوون بەشىكى پەيوەندىى بە سەرسامبوون ھەبىتت، بەلام ناكىرتت بكرىتت بە شوناسى سەرەكى بۆ عەشق، ئەو جۆرە عەشقى ئامازەمان بۆ كەرد عەشقىكە سەرسامبوون لەپشتىيەو ئىش دەكات، ئەوئەش گوناهى گەنجان نىيە بەلكو كۆمەلگا بەردەوام سەركوتى كەردۆتتووە، بۆيە ھەستى سەرسامبوون بە عاشقبوون تىدەگات، كە لە راستىدا ئەوئەيان زىاتر دەلالەت لە چەپاندنى سىكسى دەكات، ئەوئە گرفتى سىكسىە برىارى ئەوئەمان لا دەدات كە عاشق بىن، دەنا عەشق برىارى عاشقبوونى تىا نىيە، عەشق ساتەوختىك نىيە برىارى تىا بەدەين، بەلكو ساتەوختىكى ئامادەىە و بىتتەرەى برىارى لى بەدەين بەرەو ئامادەبوون دەروات، ئەوئە ھەستىكە دىتتە ناومان و ھەرگىز كە دىتت پرسىار ناكات، كەھاتىش رووخست لەكەس وەرناگرىت، بۆيە ئەوئەى پەيوەندىى بەمەردنى بەشىكى ديارى عەشقىەرە ھەبىتت، پەيوەستە بە نەبوونى ئىدراك بۆ جىاكرەندەوئەى عەشق و سىكس لەيەكەرە، چونكە عەشق بەھىچ جۆرىك بەشىك نىيە لەسىكس، لە كاتىكدا سىكس دوا خالە لە عەشق، بە ماناى بەشىكە لىتى، بۆيە كاتىك عەشقى كوردىى زوو دەكەوئىتە ناو شكست پىھىتان، پەيوەندىى بەوئە ھەيە عاشق ھىندەى دەيەوئە بە جەستەى دۆست بگات، بەھىچ چەشنىك نايەوئە ھەستى ناوئەى خۆى بگوازىتتەرە بۆ دۆست، بەتالپوونەرەى ئەو وئىنە ئەفسانەىيەى بۆ دۆست ھەمانە، لە بەتالپوونەرەى غەرىزە بە تەواوئى ئەو وئىنە موقەدەسەى عەشق بەتالپوونەرەى، تەنانەت ئەو عەشقى دەگات بە زەواچىشش دواچار مەسەلەى تەلاق دەكەوئىتە نىوانىانەرە دەبىنن ئەوان لە بنەرەتدا ئەوئە عەشق نەبوو كۆى كەردبوونەرە بەلكو گرفتى چەپاندن و سىكس نەكەردن لەپشتىانەرە بوو، بەوئە سەرسامبوون بە جوانى ھەموو ھەوئىكى بۆ ئەوئەبوو بەجەستە بگات، تەنانەت رابردوى عەشقى كوردىى پىرەتى لەو چىرۆكانەى كە گەر بۆ يەكترى نەبىن ئامادەن رابكەن بۆ شوئىنىكىت و ھەندى جار بۆناو شاخ و داخ و ژيان لەتەك سرووشتدا، بەلام ئەوئەكاتەى موقەدەسى عەشق بەتالپوونەرەى، ھەستى پەشىمانى عاشقان دادەگرىت، كەمىن ئەوانەى دواى رۆيشت لەشار پەشىمان دەبنەرەو دىتتەرە بەردەستى داىە و بابە و چاوەروانى تراژىدىاي خىل دەكەن، ئەو بەتالپوونەرەى نەك ھەر بىلايەن نىيە بەلكو گوناهى عاشقە چونكە نەتوانى بوو ئەوئە بىناسىت.

لەدنیای کوردیدا قوربانی یەکیکە لەو چەمکە دیارانەى ناو گوتارى عاشقپوون، ئەو جەللادە هەرەشە لەعەشق دەکات، بەوێى لە کۆتایەکان دەبێت قوربانی بەخشن، هیچ شتیکیش نیە لە کۆمەلگای ئێمەدا هیندەى قوربانی لەیادەوهری ئێمەدا نامادەبوونی هەبێت، هەر لە چیرۆکی درووست بوونی قوربانی کاتى حەزرتى برايم دەیهوى ئیسماعیل بکات بەقوربانی، تا ئەو ترسەى بەعس لە یادەوهرى ئەو کانی ئەو کۆمەلگایەدا درووستى کرد که هەر هەولێک بۆ دەربازبوون لەو جەللادە دواجار تراژیدیا دیت گەورەترین قوربانیمان پێدەبەخشیت، بۆیە قوربانی لە عەشقدادا چەندە پەيوەندی بەو یادەوهریە ئاینی و سیاسیه هەیه لەهەمان کاتدا ئەو فانتازیاى مردنەى عەشق لەناو حیکایەتەو هیشدەکات، بیلابێن نیە لەترسى بەخشینى ووزى ژيان بە قوربانی، ئەو ترسى دوو عاشقى ئەو رۆژگارە نیە که بۆ یەك نابن، نا ئەو ترس لەیادەوهری بۆیەك نەبوونە، چیرۆکی ناتومید بوونی عەشق لەناو روداوە میژووێهەکانە وا دەکات، بەر لە عاشقپوون هەستى بەخشینى قوربانیمان هەبێت، ئەو بەو مانایە نیە که کۆمەلگای ئێمە ئەمڕۆ لەناستىکى بێرکردنەوێ جیاواردا دەبێت، نا بەلکو ئەو توندوهریەى عەقلى خێلەکی کوردی بە درێژایی ئەو کانی درێژ دەبێتەو، ئەو راستیە که لەبەرامبەر شمشیرۆ تەفەنگى خێلدا عەشق حەزرى نیە بەلام بێمانایى ئەو پێشبینیەى که عەشق خۆى بجاتە ناو هەمان گریمانەى چیرۆکەکانى رابردو، و لەکاتیەدا عەشقى کوردی ناتوانى هەزمى ئەو بکات که دۆستەکەى بۆ ئەو نەبێت، کارەساتى گەورە ئەو یە پیمان وایبێت دەبێت پەيوەندی خۆشەووستى بۆ ئەبەد نەمەیت، ناخر تەمەنى عەشق و پەپولە چەند لەیەك دەچن بە هەمان شیوەش عەشق بۆخۆى سرووشتیکی پەرسێلکەبیانەى هەیه، هەرکاتێک ویستت بێگرت و دەستت بەرى بکەوێت بەدنیاییەو دەمریت، بەلام عەشق لەکۆمەلگای ئێمەدا کارەکتەریکە ناتوانى مردنى مەعشوق قەبوول بکات، تەنانەت دواى ماوهریەکی زۆریش ئەو عەشقه هەر تەنها تومیدىکی ئەو نەبوو لە رابردو بەلکو زیندەگیەکی ئەو بۆ ئەوێ دەستى خورافى بۆى زیندوو بکاتەو، بۆیە عەشق پڕۆژەى کى ناعەقلائیەو هەرکاتێک ویستمان بێگوازینەو ئەو عەقلى لە راستیدا وەزىفەى کى ترمان لەعەشق دەوێت، که هەزاران جار بە داخووە ئەو وەزىفەى بە عەشق جێبەجێ ناکریت، چونکە عەشق و زەواج دوو بونیاد دوو جەستەى جیاوازن که هەریەکە خاوەنى گوتارى تاییەتى خۆیەتى، ئەو بەو مانایە نا که ناکریت ئەو دووگوتارە لەناو سیستمى خێزان خۆیان رێکبەنەو، بەلام مەرج نیە بەردەوام ئەو سیستمە گوتارەکان رێک بجاتەو، ئەو یان مەسەلەى کى ترە و تارادەى کى زۆر لەعەشق دوورمان دەخاتەو، بۆیە لەبەر پڕۆژى ئەو جەژنە من بەلایدا ناچم و دیمە سەر تەوهریکی تری قەسەکردن که پەيوەندی هەیه بە پەيوەندی دوانەى عەشق و دواجار وابەستەى بە دەستکاری کردنى خەون لە عەشقدادا، بەوێى کاتێک خەون لە عەشقدادا دەمریت، بەلام ئەو جارەیان عەشق بەدەستى باوک و برا و مام تیۆر ناکریت بەلکو عاشقان خۆیان دەبنەو بەرهم هینەرەوێ تیۆر جوانى.

(4)

ئەگەر عەشق دروست کردنى پەيوەندی نێوان دوو کاتین بێت، ئەوا لەنێوان ئەو دووانە خەونێک هەیه، که تیايدا ویتاکردنەو یە بۆ ژيان، دەستکاری کردنى زەمەنە، بەرەى لە دەرەوێ ئێرادەو ناچنە ناو نایندەو، بەلکو عەشقیان بۆ یەکتى پڕۆژى خەون پێشیار دەکات، پڕۆژەى کە لەناو خۆیدا هەلگری ماناگانى خۆشوویدە، بەوێى چۆن پەيوەندیەکان بەپێى ویستى خۆیان رێکدەخەنەو، هەموو ئەو رەخنانەى لە دنیای تۆرەى کوردی هەیانە، ئەو رەخنانە لە بەرەنجامى پەيوەندیەکان دەخوێنەو، ئەو سیستمى نێو خێزان کە سیستمیکە هەرگیز لەگەل خەونى ئەو کانی نایەتەرە، لەناو پڕۆژى خەون دەستکاری دەکریت.

زمان لەو پڕۆژەى لەبەرى فرمان کردن وەزىفەکەى دەگۆریت، چونکە زمان لەعەشقدادا چیدی بەرهم هینەرى ویتەى کى رەها نییە، کە فرماندەر بێت، بەلکو زمان دەبێتە یۆتۆپیایە کى فرە رەهەند، ئەو هوش پەيوەندی بەو هەموو چەپاندەى نێو دامەزراوەکان هەیه، کە هەموویان لەناو زمان کردووە بە خەون، خەونیش تومیدىکە بۆ هاتنەدى قەدەغە کراوەکان. بۆیە خەون لە عەشقدادا بەرەنجامى بێرکردنەوێ کەسێک نییە، بەلکو بەشداریکردنى ئەوێترى دۆستە لەناو خەونى عەشقدادا، هەر بۆیە ئەگەر ئەو پەيوەندیە درزى تیکەوت یان هەلوەشایەو، ئەوا خەونیش بۆ خۆى دەمریت، مردنى خەون.. راستر بلیم کوشتنى خەون بەر پرسیارى تەوى تاوانیکە دەکەوێتە ئەستۆى یەکیکیان، ئەو راستە هیچ تاوانیک ئەنجام نادات، بەلام خەونى ئاینە تەسلىمى زەبوونەنگى دنیای توندوهرى دەکاتەو، بەر پرسیار دەبێت لە بەرامبەر سەدان تەرمى کۆژراوى خەون، تەرمەکان تەنیا رێکخستەوێ پەيوەندی کۆمەلایەتى وئابوورى و پەيوەندی شتەکانى ناو مال نییە، بەلکو بەر پرسیارى تەیه لە بەردەم کوشتنى منالیک کە بەرهمى یۆتۆپیای نێو زمان بوو، یۆتۆپیایە کى عەشق دەبووست بیکاتە واقیعی، بۆیە ئەگەر لە خۆشەووستى بى سنورى بۆ دۆست ئەو ویتە شەرمەزارى کۆمەلگا بۆ کچى هەبێت، ئەو بێر لە کچیک بکاتەو، بەلام دواتر دۆست ئەو فەرامۆش دەکات، کە کچەکەى نێو خەونە کە یان کوشتووە، دۆست ئەوێ بێر دەچیت کە دەستەکانى پەلەئى خۆینى پێوێ، ئەو کچەکەى خۆى کوشت ئەو کچەى بەرهمى عەشق و دنیایە کى جیاواز بوو، دیارە کوشتنى کچیک لەناو عەشقدادا بێرکردنەو نییە لە خەونیک کە دەکوژى، بەلام ئایا بۆ پیاو لە شەوێکى مەستیدا بى ئەوێ بیلێت هاوریکانىشى لى بگەن لەناو خۆیدا بە بەردەم پیکە شەرابە کە یەو نالیت ((کچەکەم.. دایکت قژى

لهباران نهچوو، به يانیهك پي و تم من و تو تهواو، دهبيت له بيرم كه و چيتر ناكړي بير له من بكه يتهوه، نو دهيوست بهره لای په كينكي تر بروت، تو كوشت.. مني كوشت.. خو كوشت، نو هه موومانى هه تيوو خست.. كچه كم نه موي له نيو نو ته مه ژه هراويه دا بتبينم، چركه يهك په نجه كام له نيو قزه خاوه كه تدا بئيننهوه، بزائم قوت له باران نه چيتر، ناخر دا يكت زني بو قزي له باران نه چوو))

لهوه ده چيتر نهوه ته نيا ساته وه ختيكي مهستي بيت يان بير كړدنه ويهك بيت ته نيا نو كه سانه به لايدا بچن كه هه ست به تاوانى درندهى دوسه كانيان بكن، جا تاوانباره كه زن بيت يان پياو، كه تاوانباره كه بؤ خوي به هيچ جزيك بيرى لي ناكاتهوه، به لام برينيك دوى خوي جيندليت ته نيا توره پي نيمه گوره ده كات و دهيويت پيمان بليت دهبيت بؤ نهوي گه موى خوت بكه يت فيله كاني زيان بزانيت، هه لبت نه و ساته وه خته دهبيت به كچه كهى نيو خهونى عشق نه و كچه بهر له بوونى مرد، بليين كچه كم دا يكت دهيوى فيرى گه موى كردن بم ناخر چييكه كم كه ناتوام به شدارى له و گه موه ساخته يه بكم، نو كه قزي له باران نه چوو نه موي دهيوى گه مويهك بؤ خو هه لخته له تان ساز بكم.

ليره به دوا بهره ته نويليكي جياواز ده چين ته نويليك نه گهر چي دهشى بيسته مايه گله يي خانمان به لام له هه مان كاتا دهشى به شينك راستى بؤ گه يشته نه مانا بگريته خوي و وهك چون ته نويلى تر له توانى هه يه شكست به و مانا يانه بيانيت و ماناى جياواز بهرهم بيسته وه، ليره دا من قسه له موقده سينك ده كم كه كالبونوهى په يوه ست نيه به دهسلاتى ره گه زيه وه هيندهى به تالبونوهى بهرهم بجمامى گه مويهكى ژنه و دوا جار زياد له پيوستى عاشق بونوى پياو ده خاته وه ناو سيستميكى گه مزيه تى، كه نه وهش په يوه ست به گريى دهر و نيه وه بؤ تو له كړدنه وه له زه بروزه نكي پياو.

(5)

كاتى نه پيى له نيوان په يوه نديى عشق نه ما، نو ساته نه فسونى نو په يوه نديه ته واو دهبيت، نه وهش ته واو بوونى نه فسونى موقده دس گه رايى عشقه، كه عشق دهبيتته كالبونوهى په يوه نديى دوو كه سه كه به يه كه وه، نه وى سه ير بيته بهر بينن نه ويه كه پياو نو په يوه نديه كال ناكاته وه، سه ربارى نو زه بروزه نكي پياو له دنياى كورديى ته نجامى ددات، به لام نه وى له عشق نه فسونى موقده دس به تال ده كاته وه پياو نيه، پياو نو بوونه وه رى له ناو مالدا هه موو شته كان به فرمانى نو بهر يوه ده چن و پله كاني دهسلات نو دابه شى ده كات، به لام نو بوونه وه له عشقدا به دوى وينه نادياره كهى خوي ده گه ريت، دوزينه رى نو وينه يه ش ده سه بر دار بوونه له دهسلاتى ره گه زى، به لام زن له عشقدا چونكه هه ست به دهسلاتى ره گه زى خوي ده كات، به پينجه رانه ي پياو هه ول ددات، كاتى پايدى خوي لاي پياو بنياتنا، دهيوى له ريگه ي گه مويهكى بهر دوا م دل راو كه و نازارى پينجه يه نيتر، به و نازاره هه ست به دلنه وايى خوي ده كات، نو دلنه وايه ش دهبيتته هوكاريكى سه ركه بؤ كالبونوهى عشق، كه زن له و پرزه يه دا دهبيت به خاوه نى كه سيته يه كى جياواز، كه سيته يه كى بيناك له بهر امبه ر عشق، نو هه ستى كه پيمان ده ليت عشق و سوتانى دوسه هه مان عشق و سوتانى منه، دهبيتته وه ميكي پياو رانه ي عاشق، نه وهش به ناگاهاتنه وه يه له و خو هه لخته تان دنه، به ناگا هاتنه وهش عشق كال ده كاته وه، نو كالبونوهى بهر يه كه وتنى ديدگاي پياو عاشقه له گه ل وينه ي يار، يار نو ژنه ي وينه ي عشق ناچيگر ده كات، نو ناچيگر يى و كالبونوهى به نه گهر بؤ زمه نيكي ده ست نيشان كراو يش بيت، تووشى وه رسي وبارى نااسايى دهبيت، بويه كاتى پياو تووشى ژانه سه ر ديت، نه وهش نه خو شيهك نيه نو تووشى بيت، هينده ي وينه ي ياره له ناو نه ودا بهره و دوى گوران ده چيتر و ده ستكارى وينه كه ده كات، نو وينه يى بؤ عشق هه بيوه، بويه كاتى پله ي گه ميشى بهر ز دهبيتته وه (تا) نه وهش نه خو شكه وتنى وينه يه، وينه كاتى بهره و كالبونوهى ده چيتر، پياو له عاشق يه كه ره له و وينه و ديدى بؤ عشق و ناينده پاشگه ز دهبيتته وه و ده گه ريتته وه بؤ داكوكى له و كلتوره نيرسالار يه، نه وهش پاشگه ز بونوهى به له نيروسييه و داكوكى كړدنه له كلتورى مه رگدزست.

نه گهر خومان روپه رووى نو پرسياره بكه ينه وه كه بؤ چي نو وينه يه واكتوپر ده گوريت؟ نه وه پيوسته نامازه بؤ دوو ناراسته بكه ين له ناو وينه دا، كاتى وينه ده گاته ناستى بالا و يه قين پيدان به يار په يوه نديى به ناستى نزيك بونوهى هه ر دوو كيانه له يه كتر يى و فريودانى عاشقه له لايان ياره وه، به لام كاتى حه قيقه تى فريودان و گه موه كه كان ناشكرا دهن، نو ده موى ناكاري يار له گه موه نازيكه وه دهبيتته حه قيقه تيكي ترازيدى، نو ساته وه خته نيديى يار له ناو ماندا ناماده گى نه ماوه، نه وهش دهبيتته هوى نه وى ناستى بالاى وينه له ناراسته يه كى يه قين پيدراو ده كه ويته نيو پرزه يى گومان وه، نه وهش سه ير كړدى وينه نيه له ناو مانده گى يار، چونكه نو سه ير كړدنه ده بؤ به خو هه لخته له تان دنيك بهره ي عشق گه مويهكى هه لخته له تيننه وه، به لكو نو ساته وه خته ته نها دويك به بؤ گومان كړد له وينه، دنا له جه وه ردا گور ينى وينه په يوه نديى به ياده و رى عاشقه وه هه يه، نو ياده و ريه ي كه يار تيايدا ناماده گى هه بووه، دهبيت له و ناماده بونوهى ياده و ريه يه سه ير يى وينه كه بكه ين، نو سه ير كړدنه ش هه و ليكه بؤ ناسينى يار كه نو كه سيكه بؤ هه ست، عشقى نو جگه له گه مويهك كه تاحه ديى سه ر نيسقان گالته مان پيدكات، عشق يه كه تيايدا گه موه ناماده بونوى تيا هه يه نهك خو شويست، ته نات به پير بانگه وازه كه شان وه نايه ت كاتى پيى ده ليين نه ي يار.. و هره ماچه كانت بهره وه، با نو قزي تو چيتر له ناو په نجه م نه بن، بونى عه ترو باره ش و په نجه كانت چي لييكه م ليره، و هره خه ونه كان و

رۆزانی ھەینی و لیو سورکردنت لە بەردەم پەنجەرە یەک بەرەو، راستیت دەوی ئەگەر دەکرێ منی خۆشت بەرەو، با لیو چیت بێ تۆی
نەمکوژیت)

مەبەست لەو تەئویلە بۆ عەشق کرانەوێ دەرگایە بەرووی ھەمان بابەت کە پەیوەندی بە نووسینەوە ھەیە، کە ئەویش مردنی عەشقی،
دەشی ئیستا ناستی بێکردنەو زۆر لەو زیاتر سادە بکەینەو بەشداریی لە خەیاڵی عاشقانە ناو ئەو کارەکتەرە عاشقە کە لەو نووسینەدا
باسی دەکەین بکەین، بەوێ ئەو عاشقە ئیمە لەناو ئەو نووسینەدا کردوومانەتە کارەکتەری بۆ قسەکردن ڕینگای ئەو بەدین بزاین ئەو لەو
دۆخە چۆن دەدوێت؟ بێرلەچی دەکاتەو؟ تایا بە راست ھەر بە قسەکردنی ئیمە زۆلمێک لەو عاشقە ناکەین؟ بۆ ئەوێ لەو زیاتر نەبێنە ھۆی
بارگرانی عاشقە کەمان دەرفەتی ئەو دەدەین خەیاڵی خۆی بدوێت.

(6)

با جاریکی تریش ھەر بۆیخستەو ئەماژە بەو بکەینەو. کە ئەو تەئویلە جیاواژە لەو مانا فەرھەنگیە لەناو یادوەریمان ھەبە بەوێ کاتی
قسە لە مردنی عەشق دەکەین ئەو قسەکردنە بە تەنیا قسەکردن بێت لە ھیزی شەراڤی نێرینە بەوێ ئەو تەنیا پیاو نایە ئیبت عەشق
زیندەگی خۆی بژیت، ئەو تینگە یشتە بەشیکێ دیاری ناو عەشقی کوردی بەرکەوتوو، بەلام ئەو بەو مانایە نیە دەسبەرداری ھەر
تینگە یشتینکی ترین کە بەر پرسیارە لە مردنی عەشق، ئەگەر رابردووی عەشقی کوردی میژووی خیانەتکردنی کورێ کوردی بوو بێت لە
کچ، بەوێ راستگۆ نەبوو لە پەیمانێ خۆشەویستی لەوێ بە ئیننی مردن و ژیاڤی وابەستە کردۆتەو بە عەشق، ئەو لەگەڵ گۆرینی پەیوەندیە
کۆمەلایەتیەکان لە ئەمڕۆدا و بەتایبەت لەگەڵ بوونی دامەزراوە مەدەنیەکان بۆ عەشق، ئەو میژوو تەوانای خۆ قەلب کردنەوێ ھەبوو، بەو
مانایە نا کە ئیدی کوران عاشقی راستگۆن و خیانەت ناکەن، بەلکو بەو مانایە کە کچان تەوانان دەرفەتی فینلکردن بۆخوێان بقۆزنەو،
بەوێ ئیدی کچان ئەو کارەکتەرە گۆشەگیرە ناو مائی کوردی پینک ناھینن، بەوێ شوناسی میننەتیاڤ وابەستە بێت بە مەتەبەخ و قاپ
شۆرین و جل شوشتن، بەلکو ئەوان کارەکتەریکی ئەکتیشی ناو ژیاڤی لەرپگە مەزراوەکانی وەک زانکۆ و فەرمانگە و میدیاکان و
رپکخراوەکان، ئەو بەو مانایە کە ئەوان دەتوانن لاسایی ھەمان گەمە ناھیننە کە کوران بکەنەو، ئەو ھەر ھیندە دەرپت دەرفەتە کە زۆر
قورستر ھەلبقۆزنەو، بەوێ عەشق لە کورپکەو بەگوازنەو بۆ یەکیکی تر ئەگەرچی ئەوێان دواتر ناچیتە ناو پڕۆسە عەشقی ھیندە
رپکە بۆ تۆلە کردنەو لە نێرینە، بەلام بێناگا لەوێ شوناسی عاشقیی لە دەست دەدەن و لەو شوپنەدا بەرژووەندیەکان دین، لە شوپنی
عەشقی دەردەکەون، ئەو ھەر ھیندە بەلکو شکاندنێ دڵ دەبیتە کاریک کە ھیندە ناسایی بێت، کە ئیدی نەتوانن جیاوازی نیوان دڵ و
پێلاو بکەین، ئەو رپە گەورە لە مەعشوق گومان کردنە لە خودی عاشق و پڕۆسە عاشقەوون، بە تایبەت ئەو دیاردە یە کە لەو رۆژگارەدا
گەمە یەکی خانەکانە و عەشقی کورت تاقی دەکەنەو چش لەوێ لەدوای خوێان برینیک گەورە جیدیلن، با گریمانە کە بەو بگە یەنە
کۆتایی، ئەگەر ھات و پەیوەندیەکی خۆشەویستی ھەبوو تەمەنی لە مانگیک تپپەری نەکرد، ئەو رۆزانی ژوانیش ھەینی بوو، ھەر ئەو
رۆژەش بپیتتەو کۆتایی عەشق بەبیانوی ئەوێ دۆست بلیت "وازم لێ بپنە من ھیچ شتییکم پێ نیە بۆ ھیچ پیاویک" ئیمە با واز لەو بیانووی
دۆست بپنە ھیندە بەلای ئەو ھەستە فانتازیا بەچین کە کەسی عاشق چۆن سەیری رۆژە جوانەکانی ھەفتە دەکات، ئەو رۆزانی ژوانی
عەشق بوونی ھەبوو و دواتر چۆن بە دیدیکی رەخنە ییەو سەیری ئەو عەشقی دەکات:

بیدەنگ بپتەوێ دەرفەت بەدیت بە بەردەم ئاوتنە کەدا تیددەپەری، پری لە تەریق بوونەو.. پری لە شەرم، پەلەئە چەندین ھەفتە بەسەرەو یە
بیدەنگ خامۆش، تۆ نا ئاوتنە پیت دەلی: ھەینیە بۆ نایەیتە لام، بۆ لە بەردەم بریسکانەوێ من لیوت سوور ناکەیت، بۆ خۆت ناگۆری ناخ
ھەینیە من چیت لە مکیاژ کردنت دەبینم، لیوێش من وەک جارن دەبەو تۆسیراچۆر، بەو نیە ھەر خۆم لیوێم.. لە ژوورە کەم دەنگیک زۆر
دەبیستم، جەستە شەریەتی لەگەڵ یەک، لیوێ دەبیوت لە من رۆی ھەینیەکی تر کەس ماچم ناکات من تامەزۆری لیوێکانی ئەو لە جەزنی
سەری ساڵ دەستی چەم تەشتیک قوری گرتەو لەخۆی نا ئاکام لیوێ بە بابا نۆئیلیکی دەووت "ژیاڤ تەواو ھەینیەکی نیە من بخاتە نیو دوو
دەستی خودا و لیوێکانی لە نیو رۆییکێ درەنگدا بە تەوسەو ماچم بکات" چارم دەبیوت چەند گەمژەن ئەو نیو بە من دەلین چی "ناخ نیو
بپنایان لە دەست نەداو من کویر بوومە و کەس ناگای لە کویر بوونی من نیە" بەو ھەموو ھەسرت و گریان و بەو سەرخۆشیو ھەسرت دڵنەوا یان
دەدەمەرە ھەول دەن بەرگە ئێو کۆستە بگرن.. بزانت دڵ قسە دەکات بە یانیک کەردیان بە پێلاو و کەچی بیدەنگ بۆ نەگەتی خۆی دەگریت
بە یانیاڤی ھەینی دەلی لیمگەریڤ ماندرۆم خەرم دیت با بنووم کێ دەلی لەخەودا پیم نالیت "ببۆرە لەگەڵ تۆم نەبوو، تۆ پێلاو نیت و
عاشقی" دەمەوێ بپتەخشم زمان دەلی: دەرپەقی چۆن دەبەخشریت.. گویچکەم دەلیت: لەناو قورگی تۆدا ھیچ ئاوازیکی دەرناییت، چاوم
دەلی: گریان چۆن دەبەخشریت، دلم دەلیت: بپتەخشم لەمن سووکتەر نەراوایت بپتەخشم ھەموو وەرزیکی و سی و سی ساڵە من دەیانەخشم
بپتەخشم ھەژدە ساڵە من دەیانبووم ببووورە وەک بورانی بیدەنگی تەفەنگ بە دوای ھاتنە دەروە ییشەک لە دەمی ناگرەو دەتەخشم چونکە

دوچار تینگه یشتم له بهر دهم گه مه کانی عه شقی تودا پیاوینکی چنډ گیلیم، من کی نه به خشم تو که هیڼده گیل بووم وام مه زه ند ده کرد له ناو خومدایت و ناتوانم جیات بکه مه وه، نه مه دزهانی عاشق بون لای تو مانای گه مژبه یی ده گه یه نیت، ده صوت چوډ ده کړی تو ده رکه مه ده روه له خوم! من به قسه ی چاوم ناکم که کویر بووه به زه یم به ده سته ته نه اکانم نایه ته وه که له ماچی تو بوون ریژ له بریاری لیوم ناگرم به قسه ی دل ده کم و ده تبه خشم! هیچی تیناچیت به خشین پیاوینکی گه مژه به خوم ده لیم نه وه ی رویدا گه مه بوو یان خه ون، چنډ زو بوو بو رویشتن هه ر نا هه موو نه نیه کانت بر دبا بیئاگا له وه ی دنیا یه ک وان له سینه و ده مو یست ته سلیم ی تو ی بکه م تو رویشتی و تاکه پرسیاریکت لا جیه یشتم " گه مژه.. تیستا چوډ سه یری عه شق ده کیت؟ " عه شق گولیک ی ووشک کراوی هه شت ساله ی ناو شووشه یه که له بهر دهم قاچه کانی تودا فری ده دهم نه وه دوا ین موقه دس بوو له ناو یاده وه ی مندا خستمه بهر پییه کانت تا پیت بلیم له ده روه ی تو نه موقه دس بوونی هه یه نه عه شقیش مانایه کی ماوه! قورسه به تو بلیم لای من له ده روه ی تو عه شق مانایه کی ماوه، چیبکه م ناتوانم پروا بهو سه فده رت بکه م به وه ی سه فده ی نه به دیه و جاریک ی تر ناگه ریسته وه، ناتوانم به چاوم بلیم تو چاک نابسته وه و رویشنا یت بو ناگه ریسته وه ناتوانم به ده سته کانه بلیم به ده سته کانی تو شاد نابسته و ناتوانم پروا بکه م که به یانیه کی تر به یه که وه دانایشین و نامیزم پیا ناکه ی ناتوانم نا نانانا قه یناکه خو نه مردم روژیک خوم به عه شقی تو بینی نه مردم و نامیزی تو له باوه شو ده سته کانه له ناو ده سته ی تودا وون ده بوون، نه مردم و عه شقی تو لیم نه بووه مه راق.

(7)

کاتی به شداریی له خه یالی کاره کتیره وه هه میه که مان ده که ین لیزه وه بهو ده لیم وای دانی هه نیه و پشو بهو به نارامی بنوو، ده شی ریگه ی نیمه بده یت له بری تو قسه بکه ین.

کاتی کاره کتیره که مان بهو جوړه بدو یت مانای وایه نهو له ناو مه راقی ناشت بوونه وه ده ژیمت به لاک نهو مانای وایه که دیدی عاشقانه ی نهو بیته دی، به لکو نهو مه عشوقه ناخو بریار ددات بکه ریسته وه، یاخود مه عشوق بهر له رویشتن عه شقی کوشتووه و عاشقه که مان ناتوانی پروا بهو کوشتنه بکات، نهو نومیده فانتازیه چیه عاشق هه یه تی بو ناشت بوونه وه؟ نایا روژی فالانتاین روژیک نیه به هه موو پیروزیه کانیه وه که گه ر مه عشوق لهو روژه نه یه وئ ناشت بیته وه ده بی ناشت بوونه وه بو چ روژیک هه لگیرا یت؟ به راست عاشقه که مان مه عشوق ده به خشیت؟ نایا به خشین نابسته هوی نه وه ی بازار و برین هه موو روژیک عاشق و یران بکات؟ نهو برینه تاکوی دریز ده بیته وه؟ نهوانه نهو پرسیارانه پنیوسته بیکه ین بو نه وه ی بکه ین به وه لاک، به لاک چنډ بیمانایه کتیبیکش بو نهو پرسیارانه ته رخانه بکریت، که چی مه عشوق بریاری نه داییت بکه ریسته وه، نهو ده بیته بهر هه میک بو یه هه موو کتیب و نووسینی دنیا ناتوان فریای عاشقه که مان بکه ون به لکو نه وه ی توانای فریاکه وتتی هه یه دوسه که یه تی، بو یه با له عاشقه که گه ری ین بو خه ون و روژی فالانتاین.

(8)

بوره ده بیته بمبه خشیت تو پیلو نیت زیاد له پنیوست عاشقی، هیچم پی مه لئ ته نه ا بمبه خشه، با لهو جه ژنه ناشت بیته وه پروا بکه تا مردن جاریک ی تر دل ت ناشکی یم، نالیم به راده ی نه وه ی تو منت خوش ده وئ خوشم ده و یی به لاک هیچم لهو عه شقه ی تو که متر نیه، با نهو جه ژنه پیروژ بکه ین. و به پیروزی نهو جه ژنه با ناشت بیته وه!

(9)

تیبینی: نهو په ره گرافه ی سه روه هیچ په یوه ندیه کی به واقیعه وه نیه به لکو عاشقه که مان له خه ودا دوسه که ی وای پی ووت، به لاک ناخو به دوری بزاین نهو خه ونه بیته راست؟ با نهو پرسیاره بو ساته وه ختی خوی به جی بیلین.

(10)

سه رباری هه موو ناکوکیه کان و دل ره قی رویشتن و ته نیا کردن من ته نه ا هه ستیکم له ناو داییت هه ستیک پیم ده لیت که تو ده بیته بکه ریسته وه، منیش چاره یه کم نیه جگه له وه ی ده بیته بته خشم، بو یه هه ر له تیستا وه هه موو روژیکت جه ژن و پیکه نین و جوانی بیت و جه ژنی فالانتاین هه زاران جار پیروژ.